

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑβδομῶς

Συνδρομὴ ἑτησίαι: Ἑλ. Ἑλλάδι σφ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ σφ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ
1 Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ τινὲς ἑτησίαι.— Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

4 Νοεμβρίου 1879

Σφραγὶς τοῦ δημοσίου Μνημονοῦ¹ Σκιαθοῦ κ.λ.
(καὶ λοιπῶν ἐπὶ Καποδιστριαίου.

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Πυλίου Λάμπρου].

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΚ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ²

Φίλτατε,

Ἡ συνέχεια ἀκολουθεῖ.— Πάλιν; θ' ἀναφωνή-
σης. Ἀνεξάντλητος εἶναι αὐτός ὁ Ῥήνος; Καὶ
τοῦτο μὲν, ὡς ἤξεύρεις, οὕτως ἔχει. Ἀλλὰ δι'
ἐμὲ ἰσχύει καὶ ἕτερος λόγος, ὅτι αἱ σημειώσεις
μου ἀκόμη δὲν ἐξητηθήσαν. Νὰ τὰς φυλάττω
παρ' ἐμοὶ εἶναι ἀδύνατον. Ἡ τράπεζά μου εἶναι
μικρά, καὶ τὰ χαρτῖα μου σωρὸς ἐπ' αὐτῆς. Τὰ
μαθήματα ἄρχονται προσεχῶς, καὶ ὅταν ζητῶ
τῆς ἐπιστήμης μου τινὰ σπουδαίαν σημασίαν,
ἐννοεῖς τὴν συντάραξιν καὶ τὸ σκάνδαλον ἂν ἀντ'
αὐτῆς εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν χειρὰ μου ἡ Λωρε-
λάυ ἢ ἡ Βέρθα. Ὁὰ εἶπῃς, διατί δὲν τὰς καίω;
Δὲν μοὶ λέγεις; συνέλεξας ποτὲ σημειώσεις καὶ
ἔπειτα τὰς ἔκαυσας; ἢ γνωρίζεις πολλοὺς τοιοῦ-
τους φιλολογικοὺς παιδοκτόνους; Ἄν ἦτον τό-
σον εὐκόλον νὰ φέρῃ ἡ φιλαυτία τῶν συγγραφέων
τὰ προϊόντα τοῦ καλάμου τῶν ὀλοκαύτωμα εἰς
τὸν βωμὸν τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς ὀρθοπειρίας,
θὰ ἐβλέπομεν καθ' ἑκάστην εἰς τὸν τύπον ῥιπτο-
μένας χιλιάδας πεζῶν, ἐμμέτρων καὶ ἀμέτρων
ἐξαμβλωμάτων, προκαλούντων τὰς ἑννέα Μού-
σας καὶ τὴν γραμματικὴν. Αἱ σημειώσεις μου
λοιπὸν ἐγράφησαν, καὶ τὸ γενόμενον οὐκ ἀπογι-
νεται. Ἐπομένως δεῖξαι τὰς, φίλτατε, εἰς δεῖγμα
τῆς ἐμῆς φιλίας καὶ ἀφοσιώσεως, μεθ' ἧς εἶμι, κ.τ.λ.

Κατεπλέομεν λοιπὸν τὸν Ῥήνον, καὶ ὁ λόγος
ἀπὸ τῆς ἡγεμονίδος τῆς Ῥωμανίας μετέπεσεν
εἰς τὴν Ῥωμανίαν αὐτήν, καὶ οἱ μὲν τὴν ἐπή-

νουν διότι ἀνδρικῶς τῆς εὐκαιρίας δραξαμένη,
ἐπέβαλε σέβας εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ἐδείχθη ἀ-
ξία τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς, οἱ δὲ τὴν κατέκρινον
διότι τὴν ἀνεξαρτησίαν ταύτην, τὸ ὑπέρτατον
ἀγαθόν, ἀφίησιν ἐν ἀμφιβολῶ, ἀρνούμενη τὴν ἰ-
σοπολιτεῖαν εἰς πάντας τῆς τοὺς πολίτας, λόγῳ
διαφορᾶς τοῦ θρησκευματος. Βλέπων δ' ἐγὼ ὅτι
ἐκινδύνευεν αὐτὴς ν' ἀναζωπυρωθῇ ἡ ἐκκλησια-
στικὴ συζήτησις, ἀφ' ἧς εἶχομεν μόλις ἀπαλλα-
γῇ, ἐζήτησα νὰ μετατρέψω αὐτὴν ἀλλαγῶν, ἀλλ'
ἔπραξα τοῦτο ἀνεπιτηδεύτητα. Γνωρίζεις τὴν
παροιμιακὴν μου ἀμάθειαν περὶ τὴν νέαν ἱστο-
ρίαν καὶ γεωγραφίαν, κ' ἐνθυμεῖσαι πῶς ἐγελά-
σατε εἰς τὴν οἰκίαν σου τὴν ἐσπέραν καθ' ἡν,
λόγου γενομένου περὶ τοῦ τίς ἦν ἐν Γαλλίᾳ ὁ
διάδοχος Λουδοβίκου τοῦ δεκάτου ὀγδόου, εἶπον
ἐγὼ ὅτι ἦτον ὁ Λουδοβίκος δέκατος ἑννατος. Τὰ
τοιαῦτα κατορθώματα δὲν μοὶ ἐνέπνευσαν καὶ
τὴν φρόνησιν τοῦ νὰ τηρῶ σιγὴν ἐνώπιον ξένων,
ὅταν δὲν ἔχω τι κρεῖττον σιγῆς νὰ εἰπῶ, ἀλλ'
ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τοῦ νὰ ἐλκυσῶ τὴν προσοχὴν ἀλ-
λαχοῦ, ἐρρίψα εἰς τὸ μέσον τὴν ἡκιστα πρωτό-
τυπον παρατήρησιν, ὅτι ἀμφοτέρωι τοῦ Ῥήνου
αἱ ὄχθαι ἦσαν ἐπίσης ὠραῖαι, καὶ ἀντὶ ν' ἀντι-
μισῶνται ἔπρεπε μᾶλλον ν' ἀντιθαμαζῶνται.

— Τοῦτο καὶ γίνεται, εἶπεν ἡ Βέρθα. Τίς λέ-
γει ὅτι αἰσθημα μίσους τὰς διαιρεῖ;

— Τοῦλάχιστον συμπαιθείας αἰσθημάτα, εἶ-
πον, μὴ ἐννοῶν ποίαν ἀνοησίαν λέγω, καὶ δει-
κνύων τὴν ἀριστερωῶς ἡμῶν παρατεινομένην χη-
λὴν, δὲν πιστεύω νὰ τρέφῃ ἡ Γαλλικὴ αὐτὴ ὀ-
χθη πρὸς τὴν ἀντιπέραν αὐτῆς, τὴν Γερμανικὴν.

— Ποῦ ἔχετε τὸν νοῦν; εἶπεν ἡ Βέρθα. ποίαν
λέγετε Γαλλικὴν ὄχθην;

Ἐγὼ δὲ, συνειδῶς τότε ὅτι παρεπάτησα,

— Ὅχι τώρα, ἀπάντησα τεταραγμένος. Ἐνο-
νοῦ πρὸ τοῦ πολέμου, πρὸ τῆς προσαρτήσεως.

— Ἀλλ' οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει ἡ προσάρτησις
πρὸς ταῦτα τὰ μέρη, ὑπέλαβε πάλιν ἡ Βέρθα. Ἡ
Ἀλσατία καὶ ἡ Λοθριγγία κεῖνται ὅλην ἡμέραν
ὀπίσω ἡμῶν, πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ ποταμοῦ.

— Πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ βεβαίως ὅλην ἡμέ-
ραν. Ἐρεῖ κ' ἐγὼ ἐννοῶ.

Ἀλλὰ τὸ βεβαίον εἶναι ὅτι οὐδὲν τοιοῦτο ἐ-
νόουν, οὐδ' ἤξευρον ποῦ κεῖνται αἱ προσαρτηθεῖ-
σαι ἐπαρχίαι, καὶ μόνον μετὰ ταῦτα, λαβῶν τὸν
χάρτην ἐνὸς τῶν συνοδοιπόρων, εἶδον ὅτι ἐπλόο-

1. Περὶ δημοσίων Μνημῶνων ἰδὲ Ζ' τόμον τῆς Ἑ -
στίαις, σελ. 385.

2. Ἰδὲ σελ. 674.